



## МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

[2022 оны 05 сарын 26 өдөр](#)

Дугаар 23

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

### Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөг хавсралтаар баталсугай.

2. Монгол Улсын Их Хурлаас Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөг баталсантай холбогдуулан тус төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг улсын хэмжээнд зохион байгуулах, цаашид улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төсөл боловсруулах талаар дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөнд тусгасан улсын төсвөөс санхүүжүүлэх төсөл, арга хэмжээг Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хуулийн төсөлд тусгах;

2/Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөөнд төр, хувийн хэвшлийн түншлэл болон зээл, тусlamжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр тусгасан төсөл, арга хэмжээнд шаардагдах бэлтгэл хангаж ажиллах;

3/улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төсөл боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхдээ хөгжлийн бодлогын тэргүүлэх салбар, чиглэлийг тодорхойлж, хөгжлийн төсөл, арга хэмжээг эрэмбэлэн тусгах, түүнчлэн тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгасан төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлээр Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн зорилт бүрийн хэрэгжилтийг үнэлэх боломжтойгоор төлөвлөгөөний төслийг боловсруулах;

4/хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төсөл боловсруулах, түүнд санал ирүүлэх, хэрэгжилтийг үнэлэх талаар салбар, орон нутгийн хэмжээнд холбогдох байгууллага, албан тушаалтныг нэгдсэн арга зүй, удирдамжаар хангаж ажиллах.

3. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо /Ж.Ганбаатар/-нд даалгасугай.

4. Энэ тогтоолыг 2022 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН  
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Монгол Улсын Их Хурлын 2022 оны  
23 дугаар тогтоолын хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН 2023 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Бодлогын үндэслэл	Төсөл, арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгж	Үр дүнгийн үзүүлэлт		2023 онд шаардлагатай хөрөнгө		Үндсэн хариуцагч	Хамтран хариуцагч
				Суурь түвшин /2021 он/	Зорилтот түвшин /2023 он/	Санхүүжилтийн хэмжээ /сая.төг/	Санхүүжилтийн эх үүсвэр		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

**Бүлэг 1.Хүний хөгжлийн бодлого**

**Зорилго 1.1.Боловсролын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, хүүхэд бүрийг тэгш хамруулах тогтолцоог бэхжүүлнэ.**

1.1.1	МУХТЖҮЧ- 2.1.7, ЗГҮАХ- 2.3.8	Багшийн ур чадварыг сайжруулж, үнэлэмжийг дээшлүүлэх “Чадварлаг багш” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
1.1.2	МУХТЖҮЧ- 2.1.2, ЗГҮАХ- 2.3.3	Суралцагчийн сургалтын ахиц дэвшилийн үнэлгээг хийж, ерөнхий боловсролын сургалтын чанарыг сайжруулах	Бага, дунд боловсролын чанарын дундаж үнэлгээ, хувиар	41	55	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
			Сурлагын амжилтыг үнэлэх олон улсын үнэлгээ /PISA/-нд тулгуурлан зөвлөмж боловсруулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	

1.1.3	МУХТЖҮЧ-2.1.3, ЗГҮАХ-2.3.4	Сургалтын хөтөлбөрт дүн шинжилгээ хийж, монгол хүний хандлага, хүмүүжил, төлөвшилд нийцсэн түүх, хэл, соёл, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, үндэсний өв уламжлал, шударга ёсны агуулгаар баяжуулсан сургалтын хөтөлбөр боловсруулах	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Соёлын яам
1.1.4	МУХТЖҮЧ-2.1.1, ЗГҮАХ-2.3.2	Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдах хүүхдийн насыг 3-5 болгож, 5 настай хүүхдийн сургуульд бэлтгэгдсэн байдлыг үнэлэх	Сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд хамрагдах 3-5 настай хүүхдийн хамран сургалтын хувь	62.6	88.5	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
			Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж, сургуульд бэлтгэгдсэн байдлыг үнэлэх 5 настай хүүхдийн хувь	91.3	96.7	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
1.1.5	МУХТЖҮЧ-2.1.8, ЗГҮАХ-2.3.9	Хүн амын өсөлтийн хэтийн төлөвтэй уялдуулан сургууль, цэцэрлэгийн тоог нэмэгдүүлж, хүртээмжийг сайжруулах	Ашиглалтад орох сургуулийн тоо	17 сургууль	36 сургууль	279,713.8	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
1.1.6	МУХТЖҮЧ-2.1.8, ЗГҮАХ-	Суралцаач тухтай орчинд суралцааж, бие бялдар, авьяас	Сургууль, цэцэрлэгийг тоног төхөөрөмж, техник	-	100				

	2.3.4, 2.3.9, 2.3.11	чадвараа хөгжүүлэх орчныг бүрдүүлэх	хэрэгслээр хангах ажлын явц, хувиар						
			Ашиглалтад оруулах дотуур байрны тоо	-	17	34,136.2	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Барилга, хот байгуулалтывн яам
			Шинээр барих болон өргөтгөх спорт заалны тоо	-	19	17,216.6	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Барилга, хот байгуулалтывн яам
			Хувь хүнийг хөгжүүлэх чиглэлээр хичээллээс гадуурх үйл ажиллагаанд хамрагдах суралцагчийн хувь	-	50	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
			Шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжаар хангах цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрны тоо	-	139 сургууль, 83 цэцэрлэг, 112 дотуур байр	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Барилга, хот байгуулалтывн яам, Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
1.1.7	МУХТЖҮЧ- 2.1.9, ЗГҮАХ- 2.3.10	Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, эрүүл ахуйн стандартыг дээшлүүлж, "Үдийн хоол" хөтөлбөрт дунд ангийн сурагчдыг нэмж хамруулах	Стандартад нийцсэн хоолны газартай сургуулийн эзлэх хувь	25	100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Эрүүл мэндийн яам
1.1.8	МУХТЖҮЧ- 2.1.5, ЗГҮАХ- 1.1.11, 2.3.8	Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад сувилагч, мэргэжлээр	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар багш		194,833	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
					100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	

		суралцагчид сурлагын амжилттай нь уялдуулан тэтгэлэг олгох							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**Зорилго 1.2. Судалгаа хөгжүүлэлт, эрдэм шинжилгээний ажилд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээг нэмэгдүүлж, судалгааны ажлын эдийн засаг, нийгэмд үзүүлэх үр нөлөөг дээшлүүлнэ.**

		Шинжлэх ухаан, технологи, инновацийн салбарын судалгааны ажлыг дэмжиж, шинэ мэдлэг, патентыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ болгон хэрэглээнд нэвтрүүлэх	Эрдэм шинжилгээ, судалгаанд зарцуулах зардал, дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувиар	0.1	0.18	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	Сангийн яам
1.2.1	МУХТЖҮЧ- 2.4.1, ЗГҮАХ- 2.4.1	Инновацийн тэргүүлэх чиглэлийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, технологи, судалгаа хөгжүүлэлтийг дэмжих ажлын явц, хувиар	-	100	-	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
1.2.2	МУХТЖҮЧ- 2.4.3, ЗГҮАХ- 2.4.2	Эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын нэгдмэл байдлыг хангах, уялдаа холбоог сайжруулах	Шинжлэх ухааны хүрээлэнгүүдийн нэгдсэн цогцолборын барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	50,378.8	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	

**Зорилго 1.3.Өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлж, орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний технологийг нэвтрүүлэн, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.**

		Өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, эрүүл мэндийг төлөвшүүлэхэд чиглэсэн хэмжээг хэрэгжүүлэх	Эрт илрүүлэх, эрүүл мэндийн хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	“Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл арга мэнд” хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	30	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
1.3.1	МУХТЖҮЧ- 2.2.2, ЗГҮАХ- 2.1.1	арга	“Эрүүл чийрэг эр хүн” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	50	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын	

								Тамгын газар	
			“Харшлаас сэргийлэх” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	50	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			“Элэг бүтэн Монгол” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, Д вирустэй иргэдийг эмчилгээнд хамруулах ажлын явц, хувиар	-	50	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			“Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	30	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			“Хавдрын эсрэг” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	50	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
1.3.2	МУХТЖҮЧ-2.2.3, ЗГУАХ-1.1.3, 2.1.3	Орчин үеийн стандартад нийцсэн эмнэлгийн тоог нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах	Сурьеэгийн эмнэлгийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	20	16,500.0	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Зүрх судасны төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	10	10,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Эрхтэн шилжүүлэн суулгах төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	10	40,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам

			Геронтологийн төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	46	80	5,600.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Халдварт өвчин судлалын үндэсний төвийн цогцолбор салбар II-ын барилгын ажлын явц, хувиар	-	10	60,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Хавдар судлалын үндэсний төвийн салбар II-ын барилгын ажлын явц, хувиар	-	10	30,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Баянзүрх дүүрэг дэх 300 ортой эмнэлгийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	20	5,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
			Шинээр барих болон өргөтгөх нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвийн тоо	-	40	113,624.5	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			Өвчний хяналт, зохицуулалтын төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	1,500.0	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам
1.3.3	МУХТЖҮЧ-2.2.6, ЗГҮАХ-2.1.6	Эрүүл мэндийн үйлчилгээг цахимжуулж, нэгдсэн сан бүхий мэдээлэл солилцооны платформ нэвтрүүлэх	Мэдээлэл солилцооны платформ нэвтрүүлэх ажлын явц, хувиар	30	100	18,138.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрүүл мэндийн яам	
			Телемедицин нэвтрэх эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	3	35	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Сангийн яам

1.3.4	МУХТЖУЧ- 2.2.2, ЗГУАХ- 2.1.14	Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагуудын ариун цэврийн байгууламжийг орчин үеийн стандартад нийцүүлэн шинэчлэх	Ариун цэврийн байгууламжийг шинэчлэх сумын эрүүл мэндийн төвийн тоо	15	60	11,160.0	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	

**Зорилго 1.4.Хүн амын эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг дэмжиж, амралт, чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх нэхцэлийг бурдуулна**

1.4.1	МУХТЖҮЧ-3.5.2, ЗГҮАХ-2.2.3	Олон улсын жишигт нийцэн спорт цогцолборыг ашиглалтад оруулж, хүн амын идэвхтэй хөдөлгөөнийг дэмжих	Ашиглалтад орох спортын ордон болон цогцолборын тоо	-	14	75,320.9	Улсын төсөв	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
1.4.2	МУХТЖҮЧ-2.3.2, ЗГҮАХ-2.5.8	Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих “Найрамдал-2” зуслангийн цогцолбор барих	Барилгын ажлын явц, хувиар	-	40	24,000.0	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Сангийн яам
1.4.3	МУХТЖҮЧ-1.2.4, ЗГҮАХ-2.5.8	Ахмад настан, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих төвийг байгуулах	Ашиглалтад орох хөгжлийн төвийн тоо	-	10	23,632.2	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	

**Зорилго.1.5.Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн ажиллах хүч бэлтгэж, ажлын байрыг нэмэгдүүлж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжин, нийгмийн хамгааллыг зорилтот булэгт чиглүүлж, халамжаас хөдөлмөрт шилжих оновчтой бодлого хэрэгжүүлнэ.**

1.5.1	МУХТЖҮЧ- 2.6.2, ЗГУАХ- 2.5.4	Салбар тус бүрийн хүний нөөцийн бодлого, төлөвлөлт, эрэлт, хэрэгцээтэй уялдуулан дээд боловсролтой мэргэжилтэн бэлтгэх	Хүний нөөцийн бодлого, төлөвлөлт, тэргүүлэх чиглэл, эрэлт, хэрэгцээний чиглэлээр хийх судалгааны тоо	-	3	-	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам

			шинэчлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар						
1.5.2	МУХТЖҮЧ- 2.3.4, 2.6.2, ЗГУАХ- 2.3.12, 2.5.8, 2.5.9	Иргэдийн мэргэшлийн ур чадварыг хөгжүүлж, хөдөлмөрт бэлтгэн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих	Орлого багатай иргэдэд чиглэсэн мэргэжлийн ур чадвар олгох, мэргэшүүлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Сангийн яам, Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			Залуучуудад ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө ёгех, хөдөлмөрт бэлтгэх, ажлын байранд дадлагажуулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	
			Мэдээллийн технологийн боловсрол, аутсорсингийн төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	20	100	16,788.7	Гадаадын зээл, тусламж	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	
			Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг нийгмийн амьдралд хэвийн оролцох боломжийг бүрдүүлэх Хөдөлмөр эрхлэлтийн төвийн барилгын ажлын явц, хувиар	-	50	17,279.5	Гадаадын зээл, тусламж	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Сангийн яам
			Насан туршдаа суралцах боломжийг дэмжих, бие даан	-	100	-	Улсын төсөв	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	

			олж авсан мэдлэг, ур чадварыг баталгаажуулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар						
1.5.3	МУХТЖҮЧ-3.3.2, ЗГҮАХ-3.3.13	Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ, өрхийн аж ахуй эрхлэгчдэд ажлын байр бий болгох, импортыг орлох, экспортыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн хөнгөлөлттэй зээл, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэгт хамрагдах жижиг, дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, өрхийн аж ахуй эрхлэгчдийн тоо	12	400	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
1.5.4	МУХТЖҮЧ-4.5.2, ЗГҮАХ-3.3.14	Үндэсний үйлдвэрлэгч, ханган нийлүүлэгч аж ахуйн нэгжүүдийг хөгжүүлэх, чадавхжуулах “Үндэсний ханган нийлүүлэлт” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	
1.5.5	МУХТЖҮЧ-3.1.5, ЗГҮАХ-2.5.5	Тэтгэврийн зөрүүг ойртуулах зорилгоор тэтгэвэр тооцох итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Сангийн яам

**Зорилго 1.6. Үндэсний үнэт зүйл, уламжлалт өв соёлоо дээдэлж, үндэсний онцлогийг агуулсан соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.**

1.6.1	МУХТЖҮЧ-1.2.1, 1.5.1, 4.2.4, ЗГҮАХ-	Үндэсний бахархал, өв соёлыг сурталчлан таниулж, үндэсний онцлогийг агуулсан соёлын бүтээлч	“Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл-1” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	50	80	-	Улсын төсөв	Соёлын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
-------	--	---	--	----	----	---	-------------	------------	---

	2.6.2, 4.5.10	үйлдвэрлэлийг дэмжих	Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн цогцолборын барилгын ажлын явц, хувиар	50	100	4,000.0	Улсын төсөв	Соёлын яам	Сангийн яам, Барилга, хот байгуулал- тын яам
			“Дэлхийн монголчууд II” цогц арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	70	-	Улсын төсөв	Гадаад харилцааны яам	Соёлын яам, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
			Ашиглалтад орох соёл урлагийн байгууламж, музей болон номын сангийн тоо	-	15	71,085.7	Улсын төсөв	Соёлын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Барилга, хот байгуулал- тын яам, Сангийн яам

#### Бүлэг 2.Эдийн засгийн бодлого

**Зорилго 2.1.Эдийн засгийн хүндрэлийг богино хугацаанд даван туулж, өрийн менежментийг сайжруулж, эдийн засгийн тогтвортой, хүртээмжтэй  
өсөлтийг хангана.**

2.1.1	МУХТЖҮЧ- 4.1.5, ЗГҮАХ- 3.1.1	Инфляцыг зорилтол түвшинд тогтвортжуулах мөнгөний бодлого хэрэгжүүлэх	Инфляциын түвшин, хувиар	13.4	6±2	-	Улсын төсөв	Монголбанк	Сангийн яам
2.1.2	МУХТЖҮЧ- 4.1.1, 4.1.2, ЗГҮАХ- 3.1.2, 3.1.9	Засгийн газрын өрийн хэмжээг Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан хязгаараас хэтрүүлэхгүй байхад чиглэсэн төсвийн бодлогыг хэрэгжүүлэх	Өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлэх Засгийн газрын өрийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	50.7	65 хувиас хэтрэхгүй	-	Улсын төсөв	Сангийн яам	
			Засгийн газрын гадаад өрийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	60.7	60 хувиас хэтрэхгүй	-	Улсын төсөв	Сангийн яам	

			Төсвийн алдагдлын дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь	5.1	3.6	-	Улсын төсөв	Сангийн яам	
2.1.3	МУХТЖҮЧ-4.1.2, ЗГУАХ-4.3.12	Санхүүгийн зах зээлийг өргөжүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо	
2.1.4	МУХТЖҮЧ-4.1.2, ЗГУАХ-5.1.12	Тогтвортой санхүүжилт болон ногоон төслүүдийг дэмжих тогтолцоог бүрдүүлж, хөгжлийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам

**Зорилго 2.2.Боомтын сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэн эдийн засгийн өсөлтийг тэтгэж, экспортыг нэмэгдүүлнэ.**

			Хилийн боомтуудыг орчин үеийн технологи бүхий хяналт шалгалтын тоног төхөөрөмжөөр хангах ажлын явц, хувиар	-	100	63,595.9	Улсын төсөв	Сангийн яам	
2.2.1	МУХТЖҮЧ-8.1.5, ЗГУАХ-3.1.18, 4.3.1	Боомтуудын зорчигч болон ачаа нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх дэд бүтэц, барилга байгууламж барих	Шивээхүрэн боомтын өргөтгөл, шинэчлэлийн ажлын явц, хувиар	-	100	70,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Сангийн яам	
			Замын-Үүд эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүсийн дэд бүтэц, барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	12,523.4	Гадаадын зээл, тусламж	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Хүний биеийн давхцахгүй өгөгдөл тулгуурласан шинээр сууринуулах ухаалаг гарцын тоо	Чингис хаан боомт-12	Алтан-булаг-8, Замын-Үүд-8, Бичигт-4, Боршоо-4	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	

			Тавантолгой-Барууннаран чиглэлийн 32 км авто замын төгсгөлөөс “Цагаандэл уул” хилийн боомт хүртэлх 270 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	50	232,526.5	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Эдийн засаг, хөгжлийн яам
			Баруун-Урт-Бичигт чиглэлийн 277.3 км хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	332.7	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Эдийн засаг, хөгжлийн яам
			Тавантолгой-Манлай-Ханги чиглэлийн 478 км тусгай зориулалтын авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	17	100	474,154.8	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Эдийн засаг, хөгжлийн яам
			Дархан-Сэлэнгийн авто замаас Шаамар-Зүүнбүрэн-Цагааннуур-Түшиг-Зэлтэрийн боомт чиглэлийн 120.85 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	18	100	238,600.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Эдийн засаг, хөгжлийн яам
			Чойбалсан хотыг Хавиргын боомттой холбох 124.5 км хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	33,844.3	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам
2.2.2	МУХТЖҮЧ-8.1.2, ЗГУАХ-3.6.1	Боомтуудыг холбох төмөр зам авто зам хөгжлийн төслүүдийг хэрэгжүүлэх	Тавантолгой-Гашуунсухайт чиглэлийн 250 км тусгай зориулалтын	24	100	890,320.7	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Эдийн засаг, хөгжлийн яам

		авто замын барилгын ажлын явц, хувиар						
		Баруун босоо чиглэлийн төмөр замын төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	22,750.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам
		Хөөт-Бичигт чиглэлийн 234.1 км төмөр замын төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	36,360.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
		Хөөт-Чойбалсан чиглэлийн 192 км төмөр замын төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	75,600.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам

**Зорилго 2.3. Эрчим хүчиний сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд эрчим хүчиний найдвартай, тогтвортой эх үүсвэр, дамжуулах, түгээх сүлжээг шинээр барьж байгуулна.**

2.3.1	МУХТЖҮЧ-4.2.7, ЗГУАХ-3.5.1	Эрчим хүчиний эх үүсвэр, үйлдвэрлэлийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх хөгжлийн төслийдийг хэрэгжүүлэх	Тавантолгойн 450 МВт-ын цахилгаан станц, холбогдох дэд бүтцийг байгуулах барилгын ажлын явц, хувиар	-	20	142,500.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчиний яам
			Чойбалсангийн дулааны цахилгаан станцын хүчин чадлыг өргөтгөх барилгын ажлын явц, хувиар	58	100	15,708.0	Монгол Улсын Хөгжлийн банк	Эрчим хүчиний яам

		Амгалангийн дулааны станцыг өргөтгөх барилгын ажлын явц, хувиар	-	80	35,750.0	Монгол Улсын Хөгжлийн банк	Эрчим хүчний яам	
		Багануурын цахилгаан станцын барилгын ажлын явц, хувиар	5	40	611,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрчим хүчний яам	
		Дулааны II цахилгаан станцын дэд бүтцийг түшиглэн хийн цахилгаан станц барих төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	85,380.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрчим хүчний яам	
		Дулааны III цахилгаан станцыг 325 МВт-аар өргөтгөх төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	146,740.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрчим хүчний яам	
		Улаанбаатар хотын өсөн нэмэгдэж байгаа дулаан, цахилгааны хэрэгцээг хангах шинэ эх үүсвэр байгуулах төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	750.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрчим хүчний яам	Сангийн яам
		Төвлөрсөн хот, сум, суурин газарт эрчим хүчний эх үүсвэр шинээр барих, өргөтгөх үйл	-	100	157,165.7	Улсын төсөв	Эрчим хүчний яам	

			ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар						
2.3.2	МУХТЖҮЧ- 4.2.8, ЗГУАХ- 3.5.1, 3.5.6	Сэргээгдэх эрчим хүчиний үйлдвэрлэлийг зохицой харьцаагаар хөгжүүлж, амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах цэвэр эрчим хүчиний ногоон төслүүдийг хэрэгжүүлэх	Эрдэнэбүрэнгийн 90 МВт-ын усан цахилгаан станцын барилгын ажлын явц, хувиар	-	20	115,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчиний яам	Сангийн яам
			160 МВт.ц багтаамжтай цахилгаан цэнэг хураагуурын станц барих ажлын явц, хувиар	10	100	45,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчиний яам	Сангийн яам
			Ашиглалтад орох сэргээгдэх эрчим хүчиний 10 МВт-ын станцын тоо	-	3	42,504.2	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчиний яам	Сангийн яам
2.3.3	МУХТЖҮЧ- 4.2.8, ЗГУАХ- 3.1.17, 3.5.4	Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлэн алдагдлыг бууруулж, суурин газруудыг холбох	Алтанбулаг чөлөөт бүсийн цахилгаан хангамжийн 35 кВт-ын цахилгаан дамжуулах шугам барих ажлын явц, хувиар	-	100	7,317.1	Улсын төсөв	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Сангийн яам
			Эрдэнэбүрэн-Мянгад-Улиастайн 220 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц барих ажлын явц, хувиар	-	30	180,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Эрчим хүчиний яам	Сангийн яам
			Цахилгаан түгээх сүлжээний алдагдлыг бууруулах “Эрчим хүчиний төсөл-2” төслийн хэрэгжилт, хувиар	70	100	22,694.3	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчиний яам	Сангийн яам

			Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах, түгээх сүлжээний үр ашгийг дээшлүүлэх төслийн хэрэгжилт, хувиар	8	60	13,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчний яам	Сангийн яам
2.3.4	МУХТЖҮЧ-4.2.12, ЗГУАХ-3.5.3	Дулааны эрчим хүчиний үйлдвэрлэлийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх төсөл хэрэгжүүлэх	Шинээр 10 аймгийн төвд дулааны станц, дулааны шугам сүлжээ, дулаан түгээх төв барих ажлын явц, хувиар	15	70	83,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчний яам	Сангийн яам
			Хан-Уул, Баянгол дүүрэгт хэрэгжих “Улаанбаатар хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төсөл”-ийн хэрэгжилт, хувиар	10	60	31,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчний яам	Сангийн яам
			Сонгинохайрхан, Баянзүрх, Баянгол дүүрэгт хэрэгжих “Улаанбаатарын дулаан хангамж төсөл”-ийн хэрэгжилт, хувиар	30	70	22,811.5	Гадаадын зээл, тусlamж	Эрчим хүчний яам	Сангийн яам

**Зорилго 2.4.Аж үйлдвэржилтийн сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд уул уурхайн түүхий эдийн боловсруулалтын түвшинг нэмэгдүүлж, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, үнэ цэнийг нэмэгдүүлнэ.**

2.4.1	МУХТЖҮЧ-4.2.11, ЗГУАХ-3.2.7, 3.2.8	Газрын тос, нүүрсхими, зэсийн баяжмал, төмөрлөг зэрэг түүхий эдийн боловсруулах хүнд үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын төслүүдийг хэрэгжүүлэх	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн барилгын ажлын явц, хувиар	50	90	200,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
			Газрын тос дамжуулах хоолойн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	10	90	330,000.0	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	

		“Алтанширээт аж үйлдвэрийн парк”-ийн барилгын явц, хувиар	-	75	912,000.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		Дархан-Сэлэнгийн бүсэд хар төмөрлөгийн цогцолборыг дэд бүтцийн хамт байгуулах барилгын явц, хувиар	-	45.4	656,177.5	Гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын ил уурхай, баяжуулах үйлдвэр, засвар механикийн заводод өргөтгөл, шинэчлэл хийх барилгын ажлын явц, хувиар	69.4	100	139,020.4	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ыг түшиглэн “Уул уурхай-металлурги-химийн үйлдвэрийн цогцолбор” барих ажлын явц, хувиар	-	100	133,663.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ыг түшиглэн зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр барих ажлын явц, хувиар	-	50	146,556.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ыг түшиглэн исэлдсэн хүдрийг нуруулдан уусгах үйлдвэр барих ажлын явц, хувиар	-	100	341,964.0	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
		“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ыг түшиглэн исэлдсэн хүдрийг нуруулдан уусгах үйлдвэр барих ажлын явц, хувиар	-	100	167,371.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	

2.4.2	МУХТЖҮЧ-4.2.1, ЗГҮАХ-3.2.1	Стратегийн ач холбогдол бүхий Тавантолгойн нүүрсний бүлэг ордын дэд бүтэц, бүтээн байгуулалтын ажлыг үргэлжлүүлэх	Нүүрс, хөрс тээврийн техник, тоног төхөөрөмж нэвтрүүлэх ажлын явц, хувиар Конвойерийн систем нэвтрүүлэх ажлын явц, хувиар Нүүрс ачилтын нэгдсэн төв байгуулах ажлын явц, хувиар Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжийн ажлын явц, хувиар	7 3 28 10	21 43 80 80	587,200.0	Гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
2.4.3	МУХТЖҮЧ-4.2.1, ЗГҮАХ-3.2.1	Стратегийн ач холбогдол бүхий Оюутолгой ордын далд уурхайн бүтээн байгуулалтын ажлыг үргэлжлүүлэх	Бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	78	89	2,225,850.0	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	
2.4.4	МУХТЖҮЧ-3.2.4, ЗГҮАХ-3.7.13	Арматур, хавтгай шил зэрэг үндсэн нэр төрлийн түүхий эдийг дотооддоо үйлдвэрлэх барилгын материалын үйлдвэрүүд барих	Ашиглалтад орох үйлдвэрийн тоо	-	7	86,894.5	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Барилга, хот байгуулалтын яам	
2.4.5	МУХТЖҮЧ-4.2.1, ЗГҮАХ-3.2.3	Геологийн зураглал, судалгааны ажлыг эрчимжүүлэн, гео мэдээллийн нэгдсэн санг баяжуулж, үйлчилгээг цахимжуулах	Геологийн 1:50000-ны масштабын зураглал бүхий газар нутгийн хэмжээ, хувиар Геологийн 1:25000-ны масштабын зураглал бүхий газар нутгийн хэмжээ, хувиар	41.9 -	46 -	-	Улсын төсөв	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Үндэсний геологийн алба

		Геологийн 1:200000-ны масштабын иж бүрдэл зураг хийх талбайн хэмжээ, хувиар	68	100	-	Улсын төсөв	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Үндэсний геологийн алба
		Агаарын геофизикийн 1:200000-ны масштабын соронзон судалгаа бүхий нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, хувиар	65	68.1	-	Улсын төсөв	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Үндэсний геологийн алба
		Геологийн зураглалыг төрөлжүүлж, шинээр болон үргэлжлүүлэн хийх судалгааны ажлын тоо	15	24	-	Улсын төсөв	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Үндэсний геологийн алба
		Мэдээллийн баяжуулалт хийж, үйлчилгээг цахимжуулах гео мэдээллийн нэгдсэн сангийн тоо	-	3	-	Улсын төсөв	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	Үндэсний геологийн алба

**Зорилго 2.5.Хөдөө аж ахуйн гол нэрийн 19 бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодоос бүрэн хангаж, импортыг орлох болон экспортын баримжаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах талаар төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эдэд суурилсан, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.**

2.5.1	МУХТЖУЧ-4.2.4, ЗГУАХ-3.3.10	Малын гаралтай түүхий эдийн боловсруулалтын түвшнийг нэмэгдүүлэх үйлдвэрлэл технологийн паркуудыг байгуулах	“Шинэ Ховд” үйлдвэрлэл, технологийн паркийн дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	10	100	13,430.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, “Шинэ Ховд” баруун бүсийн хөгжлийн корпорац” ОНӨААТҮГ
-------	--------------------------------	---	---	----	-----	----------	-------------	--	--

			“Дархан арьс ширний цогцолбор” үйлдвэрлэл, технологийн паркийн дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	-	70	107,000.0	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, “Дархан арьс ширний цогцолбороны бүтээн байгуулалт” ТӨХХК
2.5.2	МУХТЖҮЧ-8.3.1, ЗГУАХ-3.3.3	Дотоодын мах, сүүний боловсруулалтыг нэмэгдүүлж, хүн амын хэрэгцээнд зориулан нөөц бүрдүүлэх	Сэргүүний улиралд нийлүүлэх түүхий сүүний хэмжээ, сая литр	16.8	24.5	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
			Ашиглалтад орох сүү, сүүн бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэр, фермийн тоо	-	9	6,119.4	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
			Нөөцөлж, борлуулах махны хэмжээ, мянган тонн	10	15	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
2.5.3	МУХТЖҮЧ-8.3.5, ЗГУАХ-3.3.8	Мал, амьтны халдварт өвчин урьдчилан сэргийлж, малын гоц халдварт өвчинийг бууруулах	Мал, амьтны халдварт өвчин /гоц халдварт болон зооноз өвчинөөс бусад/-ий голомт, тохиолдлын бууралт, хувиар	-	2	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	

			Мал, амьтны гоц халдварт шүлхий, бөг малын мялзан, хонь, ямааны цэцэг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
			Малын бруцеллöз, боом, галзуу зэрэг зооноз өвчний халдварын бууралт, хувиар	-	2	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
2.5.4	МУХТЖҮЧ-8.3.11, ЗГҮАХ-3.3.1	Усалгаатай тариалангийн талбайг нэмэгдүүлж, газар тариалангийн тогтвортой үйлдвэрлэлийг дэмжих	Усалгаатай талбайн хэмжээ, мянган га	56	63	18,000.0	Гадаадын зээл, тусламж	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
						2,150.0	Улсын төсөв		
2.5.5	МУХТЖҮЧ-8.3.6, ЗГҮАХ-3.3.1	Газар тариалангийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үр тария хадгалах элеватор байгуулах	Бэлтгэл ажлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
			Ашиглалтад оруулах үр тария, хүнсний ногооны агуулах, зоорины тоо	-	2	3,700.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	
<b>Зорилго 2.6. Байгаль, түүх, соёлын өвд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.</b>									
2.6.1	МУХТЖҮЧ-1.1.2, 1.1.4, ЗГҮАХ-2.6.1	Соёлын өв, үнэт зүйлийг сурталчлан таниулах музей, театрны бүтээн байгуулалтыг үргэлжлүүлэх	“Чингис хаан” хаад, язгууртны шинэ музейн тохижилтийн ажлын явц, хувиар	90	100	10,107.0	Улсын төсөв	Соёлын яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Байгалийн түүхийн шинэ музейн	30	40	36,097.6	Улсын төсөв	Соёлын яам	Барилга, хот байгуулалтын яам

			барилгын ажлын явц, хувиар						
			Улсын драмын эрдмийн театрны барилгын хүчинтэгэлийн ажлын явц, хувиар	60	100	1,186.7	Улсын төсөв	Соёлын яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Үндэсний номын сангийн барилга угсралтын ажлын явц, хувиар	85	100	7,400.0	Улсын төсөв	Соёлын яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Үндэсний археологи, уgsаатны зүйн музей, лабораторийн барилга угсралтын ажлын явц, хувиар	20	40	7,850.0	Улсын төсөв	Соёлын яам	Барилга, хот байгуулалтын яам
2.6.2	МУХТЖҮЧ-8.2.3, ЗГУАХ-3.4.1	“Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төсөл I, II”-ийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	“Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төсөл I”-ийн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	30	70	29,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар
			“Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төсөл II”-ийн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	-	30				
2.6.3	МУХТЖҮЧ-8.2.1, ЗГУАХ-3.4.4, 3.4.7, 3.4.8, 4.5.10	Цар тахлын дараах аялал жуулчлалын салбарыг сэргээж, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанар, стандартыг сайжруулж, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн төсөл, хөтөлбөрийг	Аялал жуулчлалын салбарыг дэмжиж, жуулчдыг татах чиглэлээр хэрэгжүүлэх төслийн хэрэгжилт, жуулчдын тоо	33,000	400,000	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	
			“Монгол Үндэстний үнэлэмж” цогц арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	70	-	Улсын төсөв	Гадаад харилцааны яам	

		хэрэгжүүлж, сурталчилгааг идэвхжүүлэх	“FeelMongolia” аялал жуулчлалын цахим сурталчилгааны хэрэгжилт, хандалтын өсөлтийн хувиар	-	20	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	
2.6.4	МУХТЖҮЧ- 8.1.3, ЗГУАХ- 3.4.6	Олон улс, улс хооронд, орон нутгийн авто замын дагуу түр зогсох цэгийг 100 км тутамд барьж байгуулах	Шинээр байгуулах түр зогсох цэгийн тоо	1	10	18,000.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам

**Бүлэг 3. Иргэн төвтэй хөгжлийг дэмжсэн засаглалын бодлого**

**Зорилго 3.1. Төрийн бүтээмжийн сэргэлтийн хүрээнд цахим хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт, удирдлагаар хангаж, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлж, нийгмийн зөвшилцөлд үндэслэсэн түншлэлийн тогтолцоог хөгжүүлнэ.**

	МУХТЖҮЧ- 5.3.2, 5.3.4, ЗГУАХ- 3.1.11, 4.1.1, 4.1.3, 4.5.1, 4.5.3	Цахим засаглалын тогтолцоог боловсронгуй болгож, төрийн үйлчилгээний бүтээмж, үр ашгийг дээшлүүлэх	Татварын тайлганаалт, хураалтыг цахимжуулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Сангийн яам	Татварын ерөнхий газар		
3.1.1			Тоон гарын үсгийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	50	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар		
			“Цахим архив, албан хэрэг хөтөлөлт” арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	30	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Архивын ерөнхий газар		
			“Цахим нэг цонхны үйлчилгээ”-ээр олгох гадаадын хөрөнгө оруулалтын үйлчилгээний тоо	6	16	-	Улсын төсөв	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Холбогдох бусад		

			Улсын бүртгэлийн үйлчилгээний цахим машин /КИОСК/ суурилуулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
			Улсын бүртгэлийн цахим мэдээллийн хадгалалт хамгаалалт, нууцлал, аюулгүй байдлыг сайжруулах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	12,900.0	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Архивын ерөнхий газар
			Цахим виз олгох улсын тоог нэмэгдүүлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Гадаад харилцааны яам	Гадаадын иргэн, харьяатын газар
3.1.2	МУХТЖҮЧ-2.6.5, ЗГУАХ-2.5.4, 2.5.5, 4.2.10	Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор төрийн албан хаагчдын цалин хөлсний системийг бүтээмж, ажлын үр дүнтэй уялдуулан шинэчилж, цалин хөлсийг нэмэгдүүлэх	Инфляцын түвшинтэй уялдуулан төрийн албан хаагчдын цалинг нэмэгдүүлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Сангийн яам
			Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэл, чанарыг цалин хөлс, урамшуулалтай уялдуулах гүйцэтгэлийн удирдлагын мэдээллийн систем нэвтрүүлэх арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Сангийн яам, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Төрийн албаны зөвлөл	Холбогдох бусад

3.1.3	МУХТЖҮЧ-5.6.2, ЗГҮАХ-4.2.1	Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэгт оногдуулах ялын бодлогыг чангатгах	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Авлигатай тэмцэх газар	Холбогдох бусад
3.1.4	МУХТЖҮЧ-5.4.5, ЗГҮАХ-4.2.1	Зарим төрлийн төрийн хяналт шалгалтыг зогсоож, зөвлөн туслах эрх зүйн орчныг бурдүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	
3.1.5	МУХТЖҮЧ-4.2.5, ЗГҮАХ-4.1.5	Мэдээлэл, харилцаа холбооны үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Харилцаа холбооны салбарын хүртээмж, чанар, хяналтыг сайжруулах төслийн хэрэгжилт, хувиар	-	20	19,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Сангийн яам	Холбогдох бусад
			Шинээр үүрэн холбооны дамжуулах сүлжээнд холбох суурин газрын тоо	-	5	6,253.8	Улсын төсөв	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам	Холбогдох бусад

**Зорилго 3.2. Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдлыг хангана.**

3.2.1	МУХТЖҮЧ-7.2.3, ЗГҮАХ-4.3.1	Улсын хил хамгаалах салбарын байгууламжийн шинэтгэл хийж, техник технологийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх	Улсын хил хамгаалалтын зориулалтын инженер, техникийн байгууламжийг шинэчлэх ажлын явц, хувиар	-	100	6,886.2	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Хил хамгаалах ерөнхий газар
3.2.2	МУХТЖҮЧ-7.4.1, ЗГҮАХ-4.3.2	Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан	Камерын хяналтын төв байгуулах аймгийн тоо	-	10	-	Гадаадын зээл, тусlamж	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Цагдаагийн ерөнхий газар

		зогсоох тогтолцоог бэхжүүлж, дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын нэгдсэн системийг нэвтрүүлэх	Хууль сахиулах байгууллагын шинэчлэх барилгын тоо	-	14	26,022.0	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	
3.2.3	МУХТЖҮЧ-6.4.3, ЗГҮАХ-4.3.11	Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлыг бэхжүүлэх хүрээнд аврах ажиллагаа явуулах нөхцөлийг сайжруулах	Гамшгаас хамгаалах техник, тоног төхөөрөмж нийлүүлэх төслийн хэрэгжилт, хувиар	50	80	19,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Шадар сайд	Онцгой байдлын ерөнхий газар
3.2.4	МУХТЖҮЧ-6.3.1, ЗГҮАХ-4.3.2	Дулааны цахилгаан станц, ус хангамжийн эх үүсвэрийн барилга байгууламжийг дотоодын цэргийн хамгаалалтад авах	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	

**Зорилго 3.3. Монгол Улсын батлан хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлж, үндэсний язгуур ашиг сонирхолд тулгуурласан, мэргэжлийн, чадварлаг зэвсэгт хүчиний хөгжүүлнэ.**

3.3.1	МУХТЖҮЧ-7.1.1, ЗГҮАХ-4.6.4	Барилга-инженерийн цэргийн ангийг шинээр байгуулах	Байгуулах ангийн тоо	-	2	-	Улсын төсөв	Батлан хамгаалах яам	Зэвсэгт хүчиний Жанжин штаб
3.3.2	МУХТЖҮЧ-7.1.4, ЗГҮАХ-4.6.7	Цэргийн шинжлэх ухааныг хөгжүүлж, технологи, инновацыг нэвтрүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	10	35	-	Улсын төсөв	Батлан хамгаалах яам	Зэвсэгт хүчиний Жанжин штаб

#### **Бүлэг 4. Байгаль орчны тэнцвэрт байдлыг хангах ногоон хөгжлийн бодлого**

**Зорилго 4.1. Ногоон хөгжлийн сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд байгалийн нөөц, баялгийг зүй зохистой ашиглаж, хүрээлэн байгаа орчны бохирдол, доройтлыг бууруулан иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг бурдуулнэ.**

4.1.1	МУХТЖҮЧ-6.2.5,	Ойжуулах, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих,	“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд	4.9	9	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал	Аймгийн Засаг даргын
-------	----------------	---	---	-----	---	---	-------------	----------------------	----------------------

	ЗГУАХ-5.1.5	оин хомстол, доройтлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	оижуулах талбайн хэмжээ, мянган га					жуулчлалын яам	Тамгын газар	
			Ойн хөнөөлт шавж, өвчний голомттой тэмцэх талбайн хэмжээ, мянган га	33.9	150					
			Ой зохион байгуулалт хийх талбайн хэмжээ, мянган га	1,600	1,800					
			Ойн арчилгаа, цэвэрлэгээ хийх талбайн хэмжээ, мянган га	32	36					
4.1.2	МУХТЖҮЧ-6.3.2, ЗГУАХ-5.1.11	Усны нөөцийг хуримтлуулж ус хангамжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төслийн бүтээн байгуулалтыг эхлүүлэх	Онги, Хэрлэн усан цогцолбор барих төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	905,000.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам, Эрчим хүчний яам	
4.1.3	МУХТЖҮЧ-6.2.4, ЗГУАХ-5.1.8	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх	Нөхөн талбайн мянган га	сэргээх хэмжээ,	-	2	40,000.0	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Ашигт малтмал, газрын тосны газар, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар
4.1.4	МУХТЖҮЧ-6.2.1,	Цөлжилтийг сааруулах, элсний нүүлтээс хамгаалах,	Цөлжилтийг сааруулах арга		200	400	1,290.0	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал	Аймаг, нийслэлийн Засаг

	ЗГУАХ-5.1.5	хамгаалалтын зурvas байгуулах	хэмжээг хэрэгжүүлэх талбайн хэмжээ, га					жуулчлалын яам	даргын Тамгын газар
4.1.5	МУХТЖҮЧ-6.3.3, ЗГУАХ-5.1.3	Хүн амын унд, ахуйн ус хангамжийн нөөц тогтоох хайгуул судалгаа хийх	Нөөц тогтоох сумын төвийн тоо	2	5	1,800.0	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
4.1.6	МУХТЖҮЧ-6.3.1, ЗГУАХ-5.1.2	Хөвсгөл нуурт живсэн машин татаж гаргах	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	20	60	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Онцгой байдлын ерөнхий газар, Усны газар
4.1.7	МУХТЖҮЧ-2.5.3, 9.2.1, ЗГУАХ-5.1.1	Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Агаар дахь PM 2.5, PM10 тоосонцрын агууламжийн хэмжээ, мкг/м3	PM 2.5-44 мкг/м3, PM10-89 мкг/м3	PM 2.5-39 мкг/м3, PM10-78 мкг/м3	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Холбогдох бусад
4.1.8	МУХТЖҮЧ-6.4.2, ЗГУАХ-5.1.12	Үүр амьсгалын өөрчлөлтийн Парисын хэлэлцээрт оруулах үндэсний тодорхойлсон хувь нэмрийн зорилгын хэрэгжилтийг хангах	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	Холбогдох бусад

#### Бүлэг 5. Нийслэл ба бус, орон нутгийн хөгжлийн бодлого

**Зорилго 5.1. Хот, хөдөөгийн сэргэлтийг эрчимжүүлэх хүрээнд Улаанбаатар болон дагуул хотыг орон зайн оновчтой төлөвлөлт, амьдрах таатай орчин бүхий ногоон хот болгож хөгжүүлнэ.**

5.1.1	МУХТЖҮЧ-9.3.2, ЗГУАХ-3.7.9, 6.1.3	Улаанбаатар хотын гэр хорооллыг дахин төлөвлөж, орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлэх төслийд хэрэгжүүлэх	“Улаанбаатар хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөтөлбөр” төслийн бүтээн байгуулалтын ажлын явц, хувиар	10	100	-	Орон нутгийн төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	
							252,658.5	Гадаадын зээл, тусlamж	Нийслэлийн Засаг даргын

								Тамгын газар	
			“Орлогод нийцсэн ногоон орон сууц ба дасан зохицох чадвар бүхий хотын шинэчлэл” төслийн явц, хувиар	-	30	36,728.0	Гадаадын зээл, тусламж	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Барилга, хот байгуулалтын яам
			“Залуус-1” орон сууцны хороолол барих төслийн явц, хувиар	-	10	11,980.0	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам	Холбогдох бусад
			“Ногоон нуур 1008 айлын орон сууц төсөл”-ийн явц, хувиар	-	70	37,826.8	Гадаадын зээл, тусламж	Барилга, хот байгуулалтын яам	
			“Солонго-1”, “Солонго-2” орон сууцны хороолол барих төслийн явц, хувиар	-	50	10,000.0	Гадаадын зээл, тусламж	Барилга, хот байгуулалтын яам	
5.1.2	МУХТЖҮЧ-2.5.2, ЗГУАХ-3.7.10	Бага, дунд орлоготой иргэдийг орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлд хамруулах	Орон сууцны хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдах иргэдийн тоо	13,292	30,476	900,000.0	Бусад	Барилга, хот байгуулалтын яам	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
5.1.3	МУХТЖҮЧ-9.5.1, ЗГУАХ-3.5.7	Шинэ суурьшлын бус, чөлөөт бусийн хөгжлийн төлөвлөлтийг боловсруулж, дэд	Хөшигийн хөндийн “Шинэ Зуунмод” хотын төлөвлөлтийн хүрээнд боловсруулах	1	3	-	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам	Холбогдох бусад

		бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлыг эхлүүлэх	хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө					
			Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг эрэмбэлэн, зураг төслийг боловсруулах объектын тоо	-	94	16,172.5	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам
			“Хөшигийн хөндийн шинэ хотын инженерийн дэд бүтэц” төслийн явц, хувиар	-	10	15,300.0	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам
5.1.4	МУХТЖҮЧ-9.3.4, ЗГҮАХ-6.1.6	Улаанбаатар хотын авто замын түгжрэлийг бууруулах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	10	100	420,000.0	Орон нутгийн төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
5.1.5	МУХТЖҮЧ-2.5.6, 9.3.3, ЗГҮАХ-6.1.10	Улаанбаатар хотын ус хангамж, ариутгах татуурга, инженерийн шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх	Улаанбаатар хотын ус хангамжийг урт хугацаанд тогтвортойгоор нэмэгдүүлэх төслийн явц, хувиар	15	45	369,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Улаанбаатар хотын төв цэвэрлэх байгууламжийг барих төслийн явц, хувиар	40	90	108,000.0	Гадаадын зээл, тусlamж	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Улаанбаатар хотын инженерийн шугам, үерийн ус зайлцуулах шугам, цэвэр, бохир	-	100	3,106.5	Улсын төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын
								Барилга, хот байгуулалтын яам

			усны шугам сүлжээг шинэчлэх, өргөтгөх ажлын явц, хувиар					Тамгын газар	
5.1.6	МУХТЖҮЧ- 9.2.4, ЗГУАХ- 6.1.7	Хот доторх авто зам явган хүний зам болон дугуйн зам, хүүхдийн тоглоомын талбай, ногоон байгууламжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулах	Хот доторх авто зам шинээр барих, өргөтгөх ажлын явц, хувиар	-	100	9,192.1	Улсын төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Шинээр барих дугуйн зам, км	-	30	-	Орон нутгийн төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Шинээр барих явган хүний зам, м <sup>2</sup>	-	150,000	-	Орон нутгийн төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Барилга, хот байгуулалтын яам
			Гудамж, талбайн тохижилт хийх ажлын явц, хувиар	-	100	41,098.7	Улсын төсөв	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Барилга, хот байгуулалтын яам

**Зорилго 5.2.Бүс, орон нутгийн хөгжлийг дэмжиж, дэд бүтцийг хөгжүүлэн орон нутаг дахь иргэдийн амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.**

5.2.1	МУХТЖҮЧ- 8.1.10, 9.3.3, ЗГУАХ- 3.7.11, 6.2.7	Орон нутаг дахь сум, суурин газрын ус хангамж, ариутгах татуурга, инженерийн шугам сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх	Аймгийн төв, суурин газрын цэвэрлэх байгууламжийг шинэчлэх, шинээр барих төслийн явц, хувиар	10	80	22,000.0	Гадаадын зээл, тусламж	Барилга, хот байгуулалтын яам	
			“Сумын хөгжил” арга хэмжээний хүрээнд инженерийн дэд бүтэц байгуулах сумын тоо	5	18	31,800.0	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			Инженерийн шугам, үерийн ус зайлцуулах шугам, цэвэр бохир	-	100	130,772.6	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг

			усны шугам сүлжээг шинэчлэх, өргөтгөх ажлын явц, хувиар						даргын Тамгын газар
			Төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэр, шугам сүлжээг хяналт удирдлагын ухаалаг нэгдсэн системд холбох ажлын явц, хувиар	-	100	-	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалт- тын яам	
5.2.2	МУХТЖҮЧ- 8.1.11, ЗГУАХ- 3.6.1, 3.6.2	Бус, орон нутгийн хөгжил, аялал жуулчлалыг дэмжих авто зам барих төслийдийг хэрэгжүүлэх	Улаанбаатар-Дархан чиглэлийн 202.4 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	26.5	100	85,500.0	Гадаадын зээл, тусламж	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам
			Норовлин-Баян-Уул- Ульхан чиглэлийн 121 км хатуу хүчилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	30,220.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам
			Жаргалтхаан- Өмнөдэлгэр-Рашаан хад-Өглөгчийн хэрэм-Биндэр-Баян- Адарга-Дадал чиглэлийн 290 км хатуу хүчилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	50,910.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
			Хужирт-Төвхөн хийд- Улаан цутгалан чиглэлийн 90.1 км хатуу хүчилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	15,000.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	

		Мянганы замын хэвтээ тэнхлэгийн Орхон гол-Их тамир чиглэлийн 63 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	24	100	36,890.3	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
		Орхон-Хишиг-Өндөр-Гурванбулаг чиглэлийн хатуу хучилттай авто замын үргэлжлэл 99.7 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	30	23,546.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
		Чингис-Норовлин-Дадал чиглэлийн 255 км хатуу хучилттай авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	50	31,376.3	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
		Дашичилэн-Орхоны гүүр чиглэлийг замыг Мөрөн-Тариалан чиглэлийн авто замтай холбох 112.7 км хатуу хучилттай авто зам барих төслийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээний хэрэгжилт, хувиар	-	100	77,122.0	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Сангийн яам
		Хялганат-Хангал чиглэлийн эхлэлийн хатуу хучилттай 10 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	2,000.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
		Угтаалцайдам, Цээл, Заамар сумдыг холбох хатуу хучилттай 122.4 км	-	25	33,620.9	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	

			авто замын барилгын ажлын явц, хувиар						
			Багануур-Мөнгөнморьт чиглэлийн хатуу хүчилттай 60 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	9,375.3	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
			Ховд-Алтай чиглэлийн авто замаас Чандмань сум хүртэлх хатуу хүчилттай 56.9 км авто замын барилгын ажлын явц, хувиар	-	100	34,339.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
			Сум, суурин доторх авто зам шинээр барих, өргөтгөх ажлын явц, хувиар	-	100	165,161.7	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	
5.2.3	МУХТЖҮЧ-8.1.10, 9.3.4, ЗГҮАХ-6.2.7	Сум, суурин доторх авто зам, хүүхдийн тоглоомын талбай, ногоон байгууламж, гудамж гэрэлтүүлгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, иргэдийн тав тухтай амьдрах орчныг сайжруулах	Сум, суурин доторх гудамж, талбайн тохижилт хийх ажлын явц, хувиар	-	100	52,787.4	Улсын төсөв	Барилга, хот байгуулалтын яам	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар
			Аймгийн төвүүдэд байгуулах зорчигч тээврийн авто буудлын тоо	-	1	3,000.0	Улсын төсөв	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	

Товчилсон үгийн жагсаалт:

МУХТЖҮЧ Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл  
ЗГҮАХ Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр